

Plures apochis vel redditum vel usurarum perceptis, si quando super his fuerit dubitatio exor...

20. Idem A. Iuliano P.P.

Comparationes litterarum ex chirographis fieri, & alii instrumentis quae non sunt publice...

In authent. De his qui ingrediuntur ad appel. §. illud etiam...

Ad hac, ex his licet quibus adversarius tuus utitur, & proferi...

In authent. De instit. cau. & fid. §. oportet. & §. si q...

At si contractus sit in causa, & una libram auri excesserit...

21. Idem A. Iuliano P.P.

Utrum quidam instrumentum protulerit, vel alia chartulam...

eam chartam proferri. prius sacramentum praestare, quod existimatis se posse fallum redargere...

22. Imp. Iulianus.

Si postuletur ab aliquo in iudicio, ut instrumentum non aduersus seipsum sed alium quendam producat...

non habet, hanc cogitur, si eiusmodi sacramentum praestare non possit...

PLVS VALERE QVOD AGITVR quam quod simulat concipitur

TIT. XXII.

1. Imp. Valentinianus & Gallienus AA. Rufino. In contractibus rei veritas potius quam scriptura...

2. Imp. Diocletianus & Maximianus AA. & cc. Soterix.

Acta simulata, vel non ipse, sed eius vxor comparauerit, veritatis substantiam mutare non possunt...

3. Idem AA. & cc. Maximus.

Emptione pignoris causa facta, non quod scriptum, sed quod gestum est, inspicitur. Dat. Cal. Maij, Sirmij, cc. Confl.

4. Idem AA. & cc. Decio. Si quis gestum a se, alium egisse scribi fecerit, plus actum, quam scriptum, valet. Dat. viii. Cal. Decemb. cc. Confl.

5. Idem AA. & cc. Victorio.

Si falsum instrumentum emptionis conscriptum tibi vel locationis, quam fieri mandaueras, subserbere...

DE COMMODATO,

TIT. XXIII.

1. Imp. Diocletianus & Maximianus AA. Sciole.

Eto quidem, quae vi maiore auferuntur, detrimentum corum quibus res commodantur, imputari non solent...

2. Idem Augustus Auliano.

Utrum cum, qui temporalis minister in causa suscepit ancillam, ad restitutionem eius bona fides...

1. Idem AA. Soterix.

De restituendis rebus, quas marito obligandas pro se dederas, postquam debitum fuerit extenuatum...

4. Idem AA. & cc. Faustina.

Pro rextu debiti restitutio commodati non probabiliter recusat. Dat. xii. Calend. Decemb. ipfis AA. Confl.

DE PIGNERATITIA ACTIONE, TIT. XXIV.

1. Imp. Severus & Antoninus AA. ad Metrodorum.

Fructus ex pignore percepti imputantur in forte, & si sufficiant ad totum debitum, soluitur actio, & redditur pignus...

3. Imp. Alexander A. Demetrio.

Quod ex operis ancillae, vel ex pensionibus domus, quam pignori detineri dicis, perceptum est, debiti quantitatem releuabit. Dat. Cal. Octobr. Antonino iv. & Alexandro Confl.

3. Idem A. Victorio.

Creditor, qui praedium pignori nexum detinuit, fructus, quos percepit vel percipere debuit, in rationem exonerandi debiti computare necesse habet...

4. Idem A. Hermeo & Maximilla.

Actum vulgare, quod propofuitis, ut si intra certum tempus pecunia soluta non fuisset, praedia pignori...

5. Idem A. Dioscoride.

Si creditor sine vitio suo argentum pignori datum perdidit, restituere id non cogitur, sed si culpa eius deprehenditur...

6. Idem A. Trophimz.

Utrum fortuitis casibus accidit, cum prauideri non potuerint, in quibus etiam aggressura latronum est...

7. Imp. Gordianus A. Iuliano.

Creditor qui fundos & domos pignori vel hypothecae accepit, damnum in decidendis arboribus, domibusque destruendis...

8. Imp. Philippus A. & Philip. C. & Saurino.

Commodore
Co.

SI nulla culpa seu segnitia creditori imputari potest...

Dignus in bonis debitoris permanere, ideoque ipsi perire in dubium non venit...

NE creditores nec qui his successerunt aduersus debitorum pignori quondam res nexas petentes...

Pignoris causa res obligatas, soluto debito restituere debent...

Quo minus fructuum, quos creditor ex rebus obligatis accepit...

DE INSTITORIA ET EXERCITORIA ACTIONE

TIT. XXV

1. Imp. Antoninus A. Hermeti. Seruus tuus pecuniam mutuum accipiendo, ita demum te institoria actione obligauit...

2. Imp. Alex. A. Callisto.

EX contractibus seruorum, quamuis de peculio edumtaxat domini teneantur...

Institoria tibi aduersus eum actio competet, a quo seruum mensis propositum dicitis...

4. Imp. Dioclet. & Maximian. AA. & cc. Antigona.

ET si a muliere magister nauis propositus fuerit: Ex contractibus eius ea exercitoria actione...

5. Idem AA. & cc. Caio. Si mutuum pecuniam accipere a te Demetris Domitianus mandauit...

6. Idem AA. & cc. Onofriax. Vi secutus domini voluntatem, cum seruo ipse habuit contractum...

QUOD CVM EO, QVI IN ALIENA

potestate est, negotium gestum esse dicitur, vel de peculio, siue quod iussit, aut de in rem versio.

TIT. XXVI

1. Imp. Severus & Antoninus Augusti Aelio.

CVM filius familias tutor aut curator datur, pater tutelae vel negotiorum gestorum iudicio de peculio & de in rem versio conueniendus est...

ELus rei nomine, de qua cum filio familias contra eum est, siue sua voluntate, siue eius, in cuius potestate fuit...

ETiam si non mandante, neque iubente, neque subscribente domina, pecuniam mutuum seruo profice dedisti...

SI ex contractu patris iussu eius mutuum pecuniam accepisti, teque eius hereditate abhines...

Nulla res prohibet filios familias, si pro aliis maiores viginti quinque anni fideiusserint...

6. Imp. Valerian. & Gallien. AA. & Valerian. C. Matron.

SI seruus tuus sine permisso tuo accepta pecunia mutua, in usuram vicem habitandi facultatem creditori concessit...

Equum diu superest seruis, item, post mortem eius intra annum de peculio in dominum comperere...

petere actionem: vel, si in rem domini versa sit hac quantitas, post annum etiam esse honorariam actionem...

2. Idem AA. & CC. Diogeni.

SI mandator pro filio tuo exististi, vel iussu tuo eum conueni in potestate tunc habuisti...

3. Idem AA. & CC. Isidoro.

SI ex alio contractu, non ex illicita mutui datione debitor existit, vel quod patrem tuum in fidem suscepisti...

10. Idem AA. & CC. Diogeni & Aphrodisio.

SI liberam peculij administrationem habentes, eorum de peculio cum seruo vendiderunt...

11. Idem AA. & CC. Attalo.

CVM ancilla contrahens, quam iure non obligari posse constat, aduersus dominum...

12. Idem AA. & CC. Victorio.

DOMinum per seruum obligari non posse, ac tantum de peculio (deducto) scilicet, quod naturaliter seruis domino debet...

13. Imp. Honor. & Theod. AA. Ioanni P. P.

DOMinum ita constringi manifestum est actione praetoria, quae appellatur, Quod iussu...

Neque familiares epistolas, quibus homines plerumque commendant absentem, in id trahere conuenit...

PER QVAS PERSONAS NOBIS ACQUIRATUR

TIT. XXVII

1. Imp. Dioclet. & Maximian. AA. Marcellz.

EXcepta possessionis causa, per liberam personam, quae alterius iuri non est subdita...

CVM per liberam personam, si pecunia alterius nomine fuerit numerata, acquiratur quidem eius, cuius nomine pecunia credita est...

SI duo vel plures communem seruum habeant, & vnus ex his iusserit, ut suo nomine seruus ab aliquo stipuletur...

CVM ancilla contrahens, quam iure non obligari posse constat, aduersus dominum in quantum locupletius eius peculium factum est...

DOMinum per seruum obligari non posse, ac tantum de peculio (deducto) scilicet, quod naturaliter seruis domino debet...

DOMinum ita constringi manifestum est actione praetoria, quae appellatur, Quod iussu...

22. Imp. Iulianus A. Iuliano pref. prae. Si mulier perfectae aetatis constituta post intercessionem, vel cautionem conseripserit, vel pignus aut intercedorem praeterit...

IN AVTHENT. ut nulli indic. l. h. l. c. i. f. r. u. S. 1. quia mulier crediti instrumento consentiat proprio...

23. Idem A. Iuliano P. P. Nique iurisdictionis retis, & defecillimo; nodos resoluentes, & supercus distinctiones exulare cupientes, sancimus mulierem, si intercesserit...

24. Idem A. Iuliano P. P. Quis ut seruo suo manumissionem imponat, mulierem acceperit obnoxiam seruo...

25. Idem A. ad populum urbis Constantinopolitanz, & vniuersus provinciales. Generaliter sancimus: ut, si quis maior viginti...

DE NON NUMERATA PECUNIA, TIT. XXX. 1. Imp. Severus & Antoninus AA. Hilario. Si pecuniam tibi non esse numeratam, atque ideo...

2. Imp. Antoninus A. Marcio. Inorem pecuniam te accepisse, & maiorem cautionem interposuisse, si apud eum, qui super ea...

3. Idem A. Demetrio. Si ex cautione tua, licet hypotheca data, conueniri ceperis: exceptione opposita seu doli, seu non numeratae pecuniae, compellitur petitor probare pecuniam...

4. Idem A. Bassano. Vm fidem cautionis agnosces, etiam solutionem portionis debiti vel usurarum feceris: intelligis te de non numerata pecunia omnium rardè querelam deserre.

IN AVTHENT. De trien. & semis. §. studium vero. colla. 3. cit. 5. Nov. 18. c. 2. Contra qui propriam scripturam, qua conuenitur abnegat, vel numerationem inficitur...

5. Imp. Alexand. A. Hauiliano. Ductus petitiones aduersarij si quis iuris habes: uti eo potes. Ignorare autem non debet...

24. Idem A. Iuliano P. P. Vterum ambiguitatem decedentes, sancimus, si

non numeratae pecuniae exceptionem oblicere possit, qui accepisse pecuniam vel alias res scriptas sit, vel successor eius...

6. Idem A. Iuliano. Frustra opinari exceptione non numeratae pecuniae te esse munitum, quando (vi fateris) in eius vicem, qui erat obligatus, substitueris te debitorum.

7. Idem A. Iuliano & Ammiano. Si quasi accepti mutuum pecuniam aduersario scauisit, nulla querimonia usus defunctus est: relictum tempus eius heres habebit tam aduersus creditorem, quam aduersus eius heredem...

8. Idem A. Marcio. Si intra legibus definitum tempus, qui cautione se posuit, nulla querimonia usus defunctus est: relictum tempus eius heres habebit tam aduersus creditorem, quam aduersus eius heredem...

9. Imp. Dioclet. & Maxim. Augusti Zoilo. Vm ultra hoc, quod accepit, te obligari neminem posse conseri: si stipulatione interposita, placita creditor non dederit...

10. Idem AA. Mezzantio. Adueratio debitum solum contententis, tēporis diuturnitate non excluditur, nec huic obloquitur, quod exceptio non numeratae pecuniae gesta die non delata querela prius euaneferat...

11. Idem AA. Lutyehiano. Si transactionis causa dare Palladio pecuniam stipulanti spondidisti: exceptione non numeratae pecuniae defendi non potes.

12. Idem AA. Severiano. Am mandatori, quā fideiussori non numeratae pecuniae exceptio, exemplo rei principalis competit.

13. Imp. Iulian. A. Theodoro P. P. Generaliter sancimus: ut, si quis scriptis cautum fuerit pro quibuscumque pecuniis ex antecedente causa descendens, eamque causam specialiter promissor edixerit, non iam ei licentia sit...

14. Imp. Iulianus A. Mennae prae. pratorio. N contraibus, in quibus pecuniae, vel alix res numeratae vel datae esse conscribuntur, non intra quinquagennium...

numeratae pecuniae exceptionem oblicere possit, qui accepisse pecuniam vel alias res scriptas sit, vel successor eius, sed intra solum biennium continuum: ut, eo elapso, nullo modo querela, non numeratae pecuniae introduci possit...

1. Sed quoniam securitatibus & instrumentis depositarum rerum vel pecuniarum talem exceptionem opponere litigatores conantur, iustum esse perspeximus, huiusmodi potestatem in certis quidem casibus prorsus amputare, in aliis verò breui tempore concludere...

2. Super ceteris verò securitatibus, quae super priuatis debitis a creditore conscribuntur, partem debiti fortis vel usurarum nomine solutam esse significantes, vel adhuc foneratitia cautione apud creditorem manente, solidi tamen debiti solutionem factam esse demonstrantes...

3. Illo videlicet semper obseruando: ut, in quibus non permittitur exceptionem non numeratae pecuniae opponere vel ab initio, vel post taxatum tempus elapsum, in his nec iurandum offerre liceat.

4. In omni vero tempore, quod memoratae exceptioni taxatum est, ei licebit, cui talis exceptio competit, vel denuntiationibus scripto missis querelam non numeratae pecuniae manifestare ei, qui numerasse eam, vel alias res dedisse instrumentis scriptis est, vel si abesse eum his locis, in quibus contraus factus est, contigerit...

leg. 5.º cod. de computationibus.
In iuris prudentia et conforme a utelari et
a l. 46. ff. de iure fisci. un
redouble excusé faute de paiement
des collecteurs qui en assignant la somme
due quand même il justifieroit que
ce soit ou la commune ou lui doivent
des sommes plus considérables.
parce que si l'Etat n'avoit pas de
computation.
c'est un abus si l'on avoit une somme
injuriée en faveur d'un contribuable
dans le même collé au vu duquel
la restitution. Les sommes de
l'injusticia et de la colle doivent
être comptées et les collecteurs
qui dans ce cas ont fait des ex-
-cutions doivent être condamnés
à des dommages. dolo facti qui
ne fit quod reddidit ut est leg. 179.
ff. de regulis iuris.

De usuris.
cod.

20. Idem A. Aelio.
Constitutionibus sacris, quae ultra certum mo-

21. Idem A. Chrestimo.
Ivfuras praestari pignore dato conueniat, &

22. Idem A. Carino.
Ignoribus quidem interuenientibus, vfuras, quae

23. Idem A. Iasoni.
Leo quidem, vel quibuscumque fructibus mu-

24. Idem A. Glauco.
Si mater tua maior annis constituta, negotia, quae

25. Imp. Constant. A. ad populum.
Pro auro & argento & velle fido chirographo

26. Imp. Iulianus A. Menae
Eo, qui principali actione per exceptionem tri-

Super vfuratum vero quantitate etiam ge-

DE NAVTICO FÖENORE,
TIT. XXXIII.

1. Imp. Dioclet. & Maximian. AA.
Honorato.

2. Idem AA. Chosmaniz.
Cera vrbe tibi restitueretur, nec incertum peri-

3. Idem AA. Iunio.
Cvm proponas te nauicium scenus ea condi-

4. Idem AA. Menophyllo, & ceteris.

5. Idem AA. Menophyllo, & ceteris.

mfuatur, vt tam ipsa minnenda pars, quam vfur-

17. Idem A. Iulianus praef. prae.
DE vfuris, quarum modum iam statuimus, pra-

18. Idem A. Demostheni praef.
Vt nullo modo vfurae vfuratum a debitoribus

19. Idem A. Demostheni praef.
Vt nullo modo vfurae vfuratum a debitoribus

20. Idem A. Demostheni praef.
Vt nullo modo vfurae vfuratum a debitoribus

21. Idem A. Demostheni praef.
Vt nullo modo vfurae vfuratum a debitoribus

22. Idem A. Demostheni praef.
Vt nullo modo vfurae vfuratum a debitoribus

23. Idem A. Demostheni praef.
Vt nullo modo vfurae vfuratum a debitoribus

24. Idem A. Demostheni praef.
Vt nullo modo vfurae vfuratum a debitoribus

25. Idem A. Demostheni praef.
Vt nullo modo vfurae vfuratum a debitoribus

26. Idem A. Demostheni praef.
Vt nullo modo vfurae vfuratum a debitoribus

27. Idem A. Demostheni praef.
Vt nullo modo vfurae vfuratum a debitoribus

28. Idem A. Demostheni praef.
Vt nullo modo vfurae vfuratum a debitoribus

29. Idem A. Demostheni praef.
Vt nullo modo vfurae vfuratum a debitoribus

seruato, Allicitis comparatis mercibus, quae nauis

4. Idem AA. Eucharisto.
Traiectum quidem pecuniae, quae periculo cre-

DEPOSITI VEL CONTRA,
TIT. XXXIII.

1. Imp. Alexander A. Meffenb.
SI incursu latronum vel alio fortuito casu orna-

2. Imp. Gordianus A. Celso.
Vsurum in depositi actione, sicut in ceteris bonae

3. Idem A. Anstero.
SI depositi experientis, non immerito etiam vfur-

4. Idem A. Timocrati.
SI deposita pecunia is, qui eam suscepit, vfus est:

5. Imp. Valer. & Gallienus AA. & Valerianus
Caesar Claudiano.
Reperit instrumenta quidem, quae te deposuisse

6. Imp. Dioclet. & Maxim. AA. & CC.
Al: xandro.
Spenes quem vtramque partem transactionis vel

7. Idem AA. Antico.
Desiderium tuum cum rationibus iustis non

8. Idem AA. Alexandro.
SI is, qui depositam a te pecuniam accepit, eam

9. Idem AA. Menophyllo, & ceteris.

MANDATI, VEL CONTRA,
TIT. XXXV.

10. Idem AA. Menophyllo, & ceteris.

Cvm hereditas personam domini sustinet ab

10. Idem AA. & C. Septimz.
VI depositum non restituit, suo nomine cess-

11. Imp. Iulianus A. Demostheni P. P.
SI quis vel pecunias, vel res quasdam per deposti-

12. Idem A. Iulianus A. Demostheni P. P.
SI quis vel pecunias, vel res quasdam per deposti-

13. Idem A. Iulianus A. Demostheni P. P.
SI quis vel pecunias, vel res quasdam per deposti-

14. Idem A. Iulianus A. Demostheni P. P.
SI quis vel pecunias, vel res quasdam per deposti-

15. Idem A. Iulianus A. Demostheni P. P.
SI quis vel pecunias, vel res quasdam per deposti-

16. Idem A. Iulianus A. Demostheni P. P.
SI quis vel pecunias, vel res quasdam per deposti-

17. Idem A. Iulianus A. Demostheni P. P.
SI quis vel pecunias, vel res quasdam per deposti-

18. Idem A. Iulianus A. Demostheni P. P.
SI quis vel pecunias, vel res quasdam per deposti-

19. Idem A. Iulianus A. Demostheni P. P.
SI quis vel pecunias, vel res quasdam per deposti-

20. Idem A. Iulianus A. Demostheni P. P.
SI quis vel pecunias, vel res quasdam per deposti-

21. Idem A. Iulianus A. Demostheni P. P.
SI quis vel pecunias, vel res quasdam per deposti-

22. Idem A. Iulianus A. Demostheni P. P.
SI quis vel pecunias, vel res quasdam per deposti-

Venditiones, etsi in alio loco, quam in quo...

6. Imp. Diocles & Maximianus AA. Augusto.

Emptionem & venditionem consensum desiderare...

1. Idem Augusti, Valerij.

Si donationis causa, venditionis simulatus...

4. Idem AA. Luciano.

Cum res tibi donata ab herede donatrici tibi...

5. Idem AA. Gratij.

Cum ipse tutor nihil ex bonis pupilli, quae...

6. Idem AA. Lucretio.

Si Gaudentius in matrem tuam titulo venditionis...

7. Idem AA. Pisoni.

Si ancillam ex emptione sibi quaesitam, mater...

8. Idem AA. & Diogeni.

Si non donationis causa, sed verum vineas...

9. Idem AA. Severo.

Empti fides ac venditi sine quantitate nulla est...

10. Idem AA. Georgio.

Si mater tua velut ex patris tui bonis praedium...

11. Idem AA. Paterno.

In iure comparare vel distrahere possunt...

12. Idem AA. Paterno.

Non ideo minus emptio perfecta est, quod...

nita rescindit.

In venditis vel ementis voluntatem collata...

14. Imp. Valenti, Theod. & Arcadio, Augusti, Fa-

Quidum proximis consorbibus concessum...

15. Imp. Iulij A. Iuliano P.P.

Super rebus vendendis, si quis rem ita...

DE HEREDITATE VEL ACTIONE

1. Imp. Severus & Antoninus AA. Geminio.

Es alienum, hereditate nomine scilicet...

2. Imp. Antoninus A. Floriano.

Ratio iuris postulat, ut creditoribus...

3. Imp. Alexander A. Timotheo.

Nominis venditio etiam ignorante vel invito...

Qui nondum certus de quantitate...

is persuadente emptore quasi exigua...

Emptor hereditatis, actionibus mandatis...

Qui tibi hereditatem vendidit, antequam...

Quoniam ei de eorum sumis est, cuius...

Ex omnibus emptione dominium rerum...

Ceteri & indubiti iuris est, ad similitudinem...

Quare res venire non possunt, & qui...

1. Imp. Gratianus, Valenti, Theod. AAA. Fausto...

1. Imp. Severus & Antoninus AA. Geminio.

Comparandi ferici & Barbaricis facultatem...

Via nonnunquam in diversis littoribus...

NE frumentum, quod detentissimo exercitui...

Quare res exportari non debeant.

1. Imp. Valens & Grat. Augusti, ad Theodorum...

Nemo alienigenis Barbaris cuiuscumque...

DE EVNVCHIS, TIT. XLII. 1. Imp. Constantini A. Augusti...

DE PATRIBVS, QUI FILIOS...

1. Imp. Diocletianus & Maximianus Augusti, Papiniani.

DE RESCINDENDA venditione, TIT. XLIV. 1. Imp. Alexander Augustus Maroni.

DE RESCINDENDA venditione, TIT. XLIV. 1. Imp. Alexander Augustus Maroni.

DE RESCINDENDA venditione, TIT. XLIV. 1. Imp. Alexander Augustus Maroni.

Amor heros
plore.
Eod.

de periculo
et comodo
reuerendi patris. etc.
—
—

de jure emphiteu-
tica. cod.

—

ante matrimonio eam insinuare, nullo penitus ob-

IN AVTHENT. ut spm. lar. in princ. coll. 9.

EO deusum est, ut sponsalia largitas specialis sit

IN AVTHENT. De aequali do. §. aliud. collat.

UNCINHIBITIORE dicitur, ne fraus fiat liberis

DE NVPTIIS,

TIT. III.

1. Imp. Severus & Antoninus Augusti Porcio.

2. Idem AA. Trophimaz.

3. Idem AA. Valeriz.

4. Imp. Alexand. A. Perpetuo.

5. Idem A. Maximaz.

6. Imp. Gordianus A. Valeriz.

7. Idem A. Apro.

8. Idem A. Romano.

9. Idem A. Rationalibus.

10. Imp. Probus Augustus, Fortunato.

11. Idem AA. & CC. Alexandro.

12. Idem AA. & CC. Sabino.

13. Idem AA. & CC. Onesimo.

14. Idem AA. & CC. Titio.

15. Idem AA. & CC. Tatiano.

16. Idem AA. & CC. Rhodoni.

IN copulandis nuptiis, nec curatior, qui solum rei

Idem A. Romano.

Manifestum est, nuptiis contra mandata contra-

Idem A. Rationalibus.

Idem A. Romano.

Idem A. Romano.

Idem A. Romano.

Idem A. Romano.

Idem A. Romano.

Idem A. Romano.

Idem A. Romano.

Idem A. Romano.

Idem A. Romano.

Idem A. Romano.

Idem A. Romano.

Idem A. Romano.

Idem A. Romano.

Idem A. Romano.

Idem A. Romano.

Idem A. Romano.

Idem A. Romano.

Idem A. Romano.

Idem A. Romano.

Idem A. Romano.

materna, sorore, sororis filia, & ex ea nepte: pr-

12. Imp. Valens & Grat. Augusti,

Vidua intra quintum & vicessimum annum de-

19. Imp. Atad. & Honor. AA. Eutylichiano PP.

20. Imp. Hunius & Theod. Augusti, ad Theo-

21. Imp. Theod. & Valens. AA. Basso pref. pref.

22. Idem Augusti Hierio pref. pref. pratorio.

23. Imp. Iustinianus A. Demostheni pref. pref.

quant. Nam ita credimus Dei benevolentiam, &

IN AVTHENT. servatas non solum si fideiussor-

Q. Sed eis permittitur, etiam si iudicium in tali pro-

4. Similes vero tale merentibus ab imperatore

5. His illud adhibemus, ut & filiz huiusmodi mulierum,

6. Si quidem post expurgationem prioris vite ma-

7. Si in veris ante procreatae sint, liceat

8. Si in veris ante procreatae sint, liceat

9. Si in veris ante procreatae sint, liceat

10. Si in veris ante procreatae sint, liceat

11. Si in veris ante procreatae sint, liceat

12. Si in veris ante procreatae sint, liceat

crum sine obstaculo vilo mereri rescriptum: per quod eis na nubere permittatur, quasi ab sint...

6 Sed & si a matre procreata, quae usque ad mortem suam in eadem professione duraverit...

7 Item etiam illud remouendum esse censimus, quod in praesenti legibus (sicut obscurius) continetur...

In authent. de legibus & quae res legibus...

Maxima de curati dignitate, si quis ad illustrem, nisi dotalibus...

Flavii Auth. sequitur textus Cod.

8 His itaque per hanc generalem legem ita constituitur, & de cetero conseruandis, praeteritas etiam huiusmodi...

24. Idem A ad Senatum.

Sancimus, si quis nuptiarum fecerit mentionem in quacunque pacto, quod ad dandum vel ad faciendum, vel non dandum, vel non faciendum...

25 Idem A. Iuliano praefecto praetorio

SI furiosi parentis liberi, in cuius potestate constituti sunt, nuptias possint contrahere, apud veteres agitabatur...

nem ex hoc emergentem, si hoc, quod de mente capto constitutum...

26. Idem A Iuliano P.P.

SI quis alienam suam libertate donauerit, & in matrimonio non collocauerit, dubitatur apud antiquos, verum...

27. Idem A. Ioanni P. P.

Sancimus nuptias, quae inter masculos & feminas maiores vel minores...

28. Idem A.P.P.

SI libertam quis uxorem habeat, deinde inter senatores scribatur dignitate illustratus, an solvatur matrimonium...

trius parit fortuna. cum enim ex vna iudice, vitium nascitur...

29. Idem A. vbi que terrarum constitutus episcopis.

SI acram secimus constitutionem, nemini permittentes, neque inuitam mulierem ancillam aut liberam...

DE INCESTIS ET INVILIBUS NUPTIIS.

TIT. V.

1. Imp. Alexander A. Amphigeno.

LIBERTA eademque vxor tua, si à te inuito decessit, connubium cum alio non habeat...

2. Imp. Dioclet. & Maximia. AA. Sebastianz. Neminem, qui sub ditione sit Romani nominis...

3. Imp. Constant. A. Patrolo.

Cum ancillis non potest esse connubium, hanc ex huiusmodi concuberie serui nascuntur...

deportari omnibus bonis eius ciuitati, cuius curialis fuerat, mancipandis...

4. Imp. Valent. Theod. & Arcad. Argusti, ad Anuromachum comitem rerum priuatarum.

VI contra legum precepta, vel contra mandata constitutionisque principum nuptias forte contraxerint...

5. Idem AA. Cynegio.

FRATRES uxorem ducendi, vel duabus sororibus coniungendi, penitus licentiam sumuimus...

6. Imp. Arcad. & Honor. AA. Euty-chiano P.P.

SI quis incesti vetitisque coniugij sese nuptiis fuisset, proprias, quamdiu vixerit, teneat facultates...

IN AVTHEN. De incestis & nuptiis. S. r. call. 2. tit. 7. d. 6. Nou. 12. c. 1.

INCESTAE nuptias contrahentis poena est confiscatio bonorum tam eorum quam dote, exilium etiam...

In authent. quib. mod. natu. effe. sui. S. f. collat. 7. tit. 1. Nov. 89. c. vlt.

Ex complexione factis ancillis seu damnetilibus...

7. Imp. Valentin. & Marc. AA. Palladio PP. Hym item vel abiectionem feminam...

8. Imp. Zeno A. Epinico prae. prae.

Licet quidam Aegyptiorum idcirco mortuorum...

9. Imp. Anastasius A. Severiano prae. prae.

Ab incestis nuptiis uniuersi, qui nostro reguntur imperio...

DE INTERDICTO MATRIMONIO inter pupillam, & tutorem seu curatorem, filiosque eorum.

TIT. VI.

1. Imp. Statius & Antoninus AA. Marino.

Senatusconsulti auctoritatem, quo inter pupillam & tutoris filium...

2. Imp. Alexander A. Byrrho. Mater pupillae cum tutore filiae suae vel filio...

3. Idem A. Rogatiano.

Cum proponas, & quam matrimonio tuo lunctam suggeris, post liberos susceptos...

de rationis negotiorum gestarum ab eo, qui fuerit, subditurus.

4. Imp. Philippus A Higinz. Libertinum: qui filio suo naturali, quem in seruitute...

5. Imp. Philippus A & Philippus Czf. Apuleio. Curatorem adulto suo filiam suam nuptui collocare...

6. Imp. Valentinus & Gallienus AA. Licinio. Si patris tui pupillam nondum reddita tutela...

7. Imp. Diocletianus & Maximianus AA. CC. Paragonio.

Si tutor vel curator pupillam vel adultam quondam...

8. Imp. Leo & Anthemius Augusti, Erythrio PP.

Si quis tutoris vel curatoris nomine usurpatio, vel ad eum...

SI QUACVMQVE PRAEDITVS POTESTATE, vel ad eum pertinet, ad suppositarum iurisdictioni suae aspirare tentauerint nuptias.

TIT. VII.

1. Imp. Gratianus, Valentinus & Theodosius AAA. Theodoro PP.

Si quis ordinaria vel qualibet praeditus potestate, circa nuptias inuitis ipsi vel parentibus eorum...

rum, quamdiu ibidem administrauerint, tutio perit. Dat. xv. Kal. Iul. Theodosianis, Gratiano A. V. & Theod. A. I. Const.

SI NUPTIAE EX RESCRIPTO PLETANTVR. TIT. VIII.

1. Imp. Honorius & Theodosius AA. Theodoro praefecto praetorio.

Quidam vetuli iuris ordine praetermissa obreptione presumpcias quas se intelligunt non mereri...

2. Imp. Zeno A Basilio praef. praet.

Nefandissimum scelus fratris fororive filiae nuptiarum, quod sacratissimi constitutionibus...

DE SECVNDIS NVPTIIS. TIT. IX.

1. Imp. Gratianus, Valentinus & Theodosius AAA. Eutropio praefecto praetorio.

Si qua mulier nequaquam ludus religionem prioris viro nuptiarum festinatione praeterit: ex iure quidem...

IN AVTHENT. de nupt. S. f. si uer. ex colla. 4. tit. 1. Nov. 22. c. 13.

IN AVTHENT. de nupt. S. f. si uer. ex colla. 4. tit. 1. Nov. 22. c. 13.

IN AVTHENT. de nupt. S. f. si uer. ex colla. 4. tit. 1. Nov. 22. c. 13.

ex desuetudine non existere. nam & usus factus antenuptialis donationis privatur. Item & ea, quae in scripta...

2. Idem Augusti, Eutropio praefecto praetorio.

Si qua ex feminis perditio marito, intra anni spatium alteri facta fuerit nubere, & paruum...

3. Idem Augusti, Floro praef. praet.

Quomodo, quae susceptis ex priore matrimonio filius, ad secundas post tempus luctus statum transferent nuptias: quicquid ex facultatibus...

IN AVTHENT. de nupt. S. f. si uer. ex colla. 4. tit. 1. Nov. 22. c. 13.

IN AVTHENT. de nupt. S. f. si uer. ex colla. 4. tit. 1. Nov. 22. c. 13.

IN AVTHENT. de nupt. S. f. si uer. ex colla. 4. tit. 1. Nov. 22. c. 13.

IN AVTHENT. de nupt. S. f. si uer. ex colla. 4. tit. 1. Nov. 22. c. 13.

IN AVTHENT. de nupt. S. f. si uer. ex colla. 4. tit. 1. Nov. 22. c. 13.

Talem vero licentiam datam filiis, ut etiam non adentes paternam vel maternam hereditatem...

9. Idem A. Menz. praez. praez.

Quoniam praeteritae leges omnia, quae liberis ex prioris matrimonio procreatis, mulier quidem...

IN AVTHENT. de nupt. S. 1. & S. nec illud. S. optimo. col. 4. tit. 1. Nov. 22. c. 1.

Ad eos solos etiam nunc pertinet: & si quis ex eis praemortuus relicta sobole, portio eius ad eam defertur.

10. Idem A. Demostheni. praefecto praetorio.

Cum appertissimè legibus caueatur ingratis liberis à maiorum suorum hereditate merito esse repellendos...

Suis etiam volentibus relinquendum est, quantum secundus maritus, vel nonerca acceptum...

In 22. lib. de iudic. §. si in mentio XI. constitutio huius tituli, quae ipsa quidem est Iustiniani...

14. Idem A.

Si filij quorum parentes ad secundas venerant nuptias, ante eos decesserint, proprietates, lucrorum...

Cum recitat primam huius legis caput Cuiacius, haec adiecit: quae tamè potius, eo interpretatione accipiendae videntur...

Secundo nubens aut uxorem ducens prioris matrimonij lucra ipsius liberis praemortuis habeat, & vindicet ab his qui habent.

SI SECUNDO NVPERIT M Vxor, CVI MARITVS VSVM- fructum reliquit.

TIT. X.

1. Imp. Valent. Theod. & Arcad. Augusti, ad Tavianum praefectum praetorio.

Si usufructum maritus rerum suarum decedens uxori reliquerit, eaque in secundas nuptias confortiumque conuenierit usufructum quem ex orore marito concessa fuerit, amittit...

huiusmodi occasionem mater, quae relicta fuerant, usurpauerit emania legitime repetantur...

IN AVTHENT. De nupt. S. si vero solum cellat.

Hic locum habet, si datus vel relicto fuerit, ea lege ut si ex se nullo modo possit ius in re habere...

DE DOTIS PROMISSIONE, ET nuda pollicitatione.

TIT. XI.

1. Imp. Alexander A. Claudiz.

Præter eximias aditionem tibi competere, quasi promissa dos tibi, ut praestita sit, cum neque species...

2. Imp. Gudianus A. Herodoto PP.

Si pro dote promissa viuas dare locer tuus spopondidit, quod debet ostenderis, competens iudex solui tibi praecipiet.

3. Idem A. Claudio P. P.

Si quum ea, quae tibi matrimonio copulata essent, secretis, cuius memini si, dorem tibi non addita quantitate, sed quocumque arbitratu fuisset, pro ea datum te tunc promiseris...

4. Imp. Dioclet. & Maximian. Augusti, & CC. Rufi.

Si voluntate dotantis in dotali instrumento plura tibi tradita scripseris, quam suscepisti, intelligis de his, quae defuncti, petendis, padum esse consecutum.

5. Idem AA. & CC. Dalumianis. Si pater marito tuo stipulanti promiserit dorem: non tibi, sed marito contra successores loceri copuit actio.

6. Imp. Theod. & Valentinian. AA. Hierio PP. post Alia.

Ad exactionem dotis, quae semel praestari placuit, qualiacumque sufficere verba censemus, si ea praestauerit, siue non, etiam si stipulatio in pollicitatione rerum dotalium minime fuerit subsecuta.

7. Imp. Iulian. A. Iouani PP. Si pater dorem pro filia simpliciter dederit, vel pro filio ante nuptias donationem fecerit, habeat autem filius vel in potestate constitutus, vel forte emancipatus res maternas...

Si pater dorem pro filia simpliciter dederit, vel pro filio ante nuptias donationem fecerit, habeat autem filius vel in potestate constitutus, vel forte emancipatus res maternas, quae acquisitionem effugiunt, quarum usufructus solus apud patrem remanet, vel quocumque modo poterat quaedam actiones contra patrem habere...

tos, si forte dixerit in instrumento dotali, ex rebus paternis & maternis dorem vel ante nuptias donationem dare...

DE IVRE DOTIVM,

TIT. XII.

1. Imp. Severus & Antoninus AA. Nicephoro.

Visita re, quae fuerit in dorem data, si pollicitatio vel promissio fuerit interposita: gener contra focerum vel mulierem, seu heredes eorum, condictione, vel ex stipulatione agere poterit...

2. Imp. Anton. A. Alluadi.

Si stipulatio de restituenda portione dotis datae subiecta est, conditioque eius extitit: habet ex ea actionem is, in cuius personam vultiter concepta commissaque est...

3. Imp. Altran. A. Euphemio.

Et si dotis exactio, defuncta in matrimonio filia, potuisset ad patrem pertinere: dotalibus tamen rebus maritus testamento discretus & si...

de jure dolium.
cod.

de memoria
actione. cod.

io in matrimonio facta, prius mortua ea quae liberalitatem excepit, irrita sit. nec est ignotum, quod...

7. Idem Augustus Theodotus. Si ex voluntate patris tui filio tuorum nupta es...

8. Idem Augustus Leonis. Si fructus eorum praediorum, quae in dotem accepisti...

9. Imp. Gord. Augustus Origeni. Si de tua pecunia mancipia uxori tuae comparata...

10. Idem A. Valeriano. Si maritus quondam uxoris tuae, cum sui iuris esset...

11. Idem A. Maximo. Sicut cessat petitio quantitatis, quam de suo maritus...

12. Idem Augustus, Secundinus. Si maritus tuus creditores sortitus, post factam in te...

13. Imp. Dioclet. & Maxim. Augusti, Rufini. Si ut dicitur a marito collatam, praedium ab eodem...

14. Idem Augusti Orestiani. Ex verbis, quae in postremis iudiciis inferuntur, licet...

curio daturus, sed ita demum, si relinquendi studio huiusmodi...

15. Idem Augusti, Iustini & aliorum. Si non verum contra adu pater vester gessit, sed sub specie...

16. Idem Augusti, Theodoro. Si filij tui emancipati matris hereditatem sibi acquiritur...

17. Idem Augusti & cc. Capitolini. De his, quae extra dotem in domum illata, a marito...

18. Idem Augusti & cc. Maternae. Maritus in uxorem donatione collata matrimonij tempore...

19. Idem Augusti & cc. Dionysii. Si constante matrimonio tibi mater domum tradidit...

20. Idem Augusti & cc. Claudii. Creditor debito soluto, de pignore liberato nihil ad uxorem...

21. Idem Augusti & cc. Maucalae. Si propriis...

Si propriis habitis contra adibus, quam accepit, mutuum pecuniam, pro marito donationis causa...

12. Idem Augusti & cc. Archinorum. Maritus manumissionis causa, seruum mulieris...

13. Idem Augusti & cc. Cecilianae. Si te in vacuum possessionem praedij socrus tuae...

14. Imp. Constantinus Augustus Petronio Probino. Res uxoris, quae vel successione qualibet, vel emptione...

IN AVTHEN. de nuptiis. §. quid autem. colla. 4. tit. 1. Nou. 22. c. 8.

Ed hodie nemo sine natus a principio, ex supplicio sit...

Donationes, quas parentes in liberos cuiuscumque sexus in potestate sua constitutos conferunt...

16. Idem Augustus Menae PP. Donationes, quas diuus Imperator in plissimam reginam...

IN AVTHEN. de nuptiis. §. si quisque. colla. 4. tit. 1. Nou. 22. c. 19.

Si vnus ex his, qui matrimonio fuerant copulati, in alium donatione facta, ab hostibus captus esset...

DE REPUDIIS ET IUDICIO DE MORIBUS SUBLATO.

TIT. XVII.

1. Imp. Alexand. A. Abutinianus.

Matrimonium quidem deportatione, vel aequae ignis interdictione non soluitur...

2. Imp. Valerianus & Gallienus Augusti & Valerian. C. Paulinae.

Liberum est filij tuae, si sponsum suum post tres peregrinationis annos expectandum sibi ultra...

3. Imp. Dioclet. & Maxim. AA. Tullio.

Ubi non est, omnia omnino, quae consilio recte geruntur, iure meritoque effectu & firmitate...

4. Idem AA. & cc. Pisoni.

Filius diuortium in potestate matris non est. Dat. III. Kal. Ian. Sirmij. cc. Confl.

5. Idem Augusti & cc. Schyrioni.

Dissentientis patris, qui initio consensit matrimonio, cum marito concordante uxore...

IN AVTHEN. de nuptiis. §. si quisque. colla. 4. tit. 1. Nou. 22. c. 19.

Contra si filij familiae distrahunt parente astitit.

res quid iuris sit, exprimitur... Codicis lib. V. Tit. XVII.

Vir quoque pari sine claudetur, nec licebit ei sine causa apertius designatis...

IN AVTHENT. vi. lie. ma. & c. S. quid aut m... Codicis lib. V. Tit. XVII.

IN AVTHENT. de nupt. p. per coofionem. colla... Codicis lib. V. Tit. XVII.

IN AVTH. vi. lie. ma. & c. S. q. cauf. colla, B... Codicis lib. V. Tit. XVII.

IN AVTH. vi. lie. ma. & c. S. q. cauf. colla, B... Codicis lib. V. Tit. XVII.

IN AVTH. vi. lie. ma. & c. S. q. cauf. colla, B... Codicis lib. V. Tit. XVII.

Vir quoque pari sine claudetur, nec licebit ei sine causa apertius designatis...

IN AVTHENT. de nupt. p. per coofionem. colla... Codicis lib. V. Tit. XVII.

IN AVTHENT. de nupt. p. per coofionem. colla... Codicis lib. V. Tit. XVII.

IN AVTHENT. de nupt. p. per coofionem. colla... Codicis lib. V. Tit. XVII.

IN AVTHENT. de nupt. p. per coofionem. colla... Codicis lib. V. Tit. XVII.

IN AVTHENT. de nupt. p. per coofionem. colla... Codicis lib. V. Tit. XVII.

IN AVTHENT. de nupt. p. per coofionem. colla... Codicis lib. V. Tit. XVII.

IN AVTHENT. de nupt. p. per coofionem. colla... Codicis lib. V. Tit. XVII.

Solutio matrimonii per hanc legem...

IN AVTHENT. de nupt. p. per coofionem. colla... Codicis lib. V. Tit. XVII.

IN AVTHENT. de nupt. p. per coofionem. colla... Codicis lib. V. Tit. XVII.

IN AVTHENT. de nupt. p. per coofionem. colla... Codicis lib. V. Tit. XVII.

IN AVTHENT. de nupt. p. per coofionem. colla... Codicis lib. V. Tit. XVII.

IN AVTHENT. de nupt. p. per coofionem. colla... Codicis lib. V. Tit. XVII.

IN AVTHENT. de nupt. p. per coofionem. colla... Codicis lib. V. Tit. XVII.

IN AVTHENT. de nupt. p. per coofionem. colla... Codicis lib. V. Tit. XVII.

IN AVTHENT. de nupt. p. per coofionem. colla... Codicis lib. V. Tit. XVII.

propter nuptias perit, ita & mulieres indotatae in quartam partem...

IN AVTHENT. de nupt. p. per coofionem. colla... Codicis lib. V. Tit. XVII.

IN AVTHENT. de nupt. p. per coofionem. colla... Codicis lib. V. Tit. XVII.

IN AVTHENT. de nupt. p. per coofionem. colla... Codicis lib. V. Tit. XVII.

IN AVTHENT. de nupt. p. per coofionem. colla... Codicis lib. V. Tit. XVII.

IN AVTHENT. de nupt. p. per coofionem. colla... Codicis lib. V. Tit. XVII.

IN AVTHENT. de nupt. p. per coofionem. colla... Codicis lib. V. Tit. XVII.

IN AVTHENT. de nupt. p. per coofionem. colla... Codicis lib. V. Tit. XVII.

SOLVTO MATRIMONIO quemadmodum dos petatur.

I. Impp. Severus & Antoninus Augusti, Gemillz. Vnum non est...

II. Idem AA. Aquiluz. Secundum rationem iuris eximias restitui tibi...

III. Idem AA. Hostiluz. Ignorans statum Erotis, ut liberum duxisti...

IV. Imp. Alexand. A. Apolloniz. Dos a patre profecto, si in matrimonio decesserit...

V. Imp. Valerian. & Gallien. Augusti & Viter. C. Taroz. I quidem vivit apud hostes vxor...

Art. 1. contant rodri d e repudis
- ladi pposition de cette loi a été abrogé
par la session 14. Du conseil de brux.

Ceci avec n'a plus lieu en tolere
seulement les prescriptions monu-
- mentales

les cas connus dans la loi pourrunt
servir de motif adu legislation.

Notales res estimatae sunt: quid super huiusmodi...

7. Item AA. & CC. Erotio. Filiae pecuniam adimere, quam habes in potestate...

8. Item AA. & CC. Salustia. Nec maritus, licet post diuortium, in quantum...

9. Item AA. & CC. Martia. Dotis actione successores mariti super eo, quod...

10. Item AA. & CC. Epigono. Si uocero filiam tuam dotem dedisti: licet in eius...

11. Imp. Honorius & Theod. AA. Maritiano PP. Si constanter matrimonio maritus fatali fuerit...

12. Imp. Honorius & Theod. AA. Maritiano PP. Si constanter matrimonio a marito uxori dos siue...

SI DOS CONSTANTE MATRIMONIO SOLUTA FUERIT

1. Imp. Honorius & Theod. Augusti Maritiano...

Si constanter matrimonio a marito uxori dos siue...

NE FIDEIVSSORES VEL MANDATORES DOTIUM

1. Imp. Gratianus, Valens & Theod. Augusti...

Siue ex iure, siue & consuetudine lex proficitur...

Generalis definitio constitutionem pristinam...

RERVM AMOTARVM

1. Imp. Alexander a Polydeuce.

Compenstationis requiritatem iure postulas: non...

2. Imp. Diocletianus & Maximianus AA. & CC. Sereno.

De rebus, quas diuortij causa quondam uxorem...

NE PRO DOTE MULIERIS, BONA

1. Imp. Diocletianus & Maximianus AA. Apollinaris.

Uxori pro dote addicantur bona quondam...

DE FVNDO DOTALI

1. Imp. Severus & Antoninus Augusti, Didici.

Si estimata praedia in dotem data sunt, & conu-

Mariti qui fundum communem cum alio in de-

DIUORTIO FACTO APVD

1. Imp. Diocletianus & Maximianus Augusti & cc.

Inter neque nostra, neque diuorum parentum no-

Si pater causas diuortij praestiterit, apud matrem ad...

DE ALENDIS LIBERIS

1. Imp. Antoninus Pius Augustus Basso.

Competens iudex a filio te alii iubebit in ea fa-

Si competens iudex a filio te alii iubebit in ea fa-

4. Imp. Severus & Antoninus AA. Sabino.

DE CONCVBINIS

1. Imp. Constantinus Augustus ad populum.

DE NATURALIBVS LIBERIS, ET

1. Imp. Constantinus Augustus, ad Gregorium.

Senatores seu praefectos, vel quos in ciuitatibus...

talibus liberis pater donauerit (seu illos legitimos...

IN AVTHENT. VI LI. MA. & AVIA. S. QUA VERB...

Si non iure huiusmodi coniuges cum omnibus homi-

2. Imp. Arcadius & Honorius Augusti, Anthemio...

Matre vel legitimis filiis, vel nepotibus, aut pro-

IN AVTHENT. QUIB. MO. NATU. EST. SUI. S. NE...

1. Imp. Theodosius & Valens Augusti, ad Apollonium...

Si quis naturalem duxerat concubinam, fortiatum...

de funda
colati. co.
a

seu actorum fide constituit ita ratum esse stabili- ter. volumus observari, ut sine abstinento ab he- reditatibus, sine abdicando donationes naturales li- beri curialem voluerint curialem naturalem si- beri curialem voluerint curialem naturalem...

4. Imp. Leo & Anthemius AA. Armasio PP.

Quoniam desideria mortuorum ex arbitrio viven- tium non sine iusta ratione colligimus: & is, qui naturalem filium habens, horrantibus legibus...

5. Imp. Zeno A. Sebastiano praefecto praetorio.

Qui Constantini, qui veteranda Christianorum fide Romanum mundum imperium, super inge- nuis concubinis ducendis vxoribus, filios quintum...

nullus sit procreatus) dotis & ante nuptias dona- tionis pro tenore legum, nec minus pactorum emo- lumenta percipiant. Hi vero, qui tempore huius sa- cratissimi iussionis necdum prolem aliquam ex...

6. Imp. Anastasius A. Sergio P.P.

Iubemus eos, quibus nullis legitimis exstentibus liberis, in praesenti aliquae mulieres vxoris loco habentur, ex his sibi progenitos seu procreandos...

7. Imp. Iustinianus A. Marino praefecto praetorio.

Legem Anastasii diuinae recordationis quae super naturalibus filiis emissa est, in his valere tan- tum casibus concedimus, qui nunc vsque subsistent...

Dignitas praefidia quere, ut & petulantiae serui- re liceat, & ius nonneque patris, quod eis de- negatum est, ad altero legi colore praesumat. Dat. V. Id. Nou. n. Iustiniano. A. Euthericio Conf.

8. Imp. Iustinianus A. Menax praefecto praet.

Humanitatis intuitu naturalibus partibus hoc in- dulgemus, ut liceat eis nulla legitima sobole, vel matre subsistente, naturalem vel naturalem filios...

IN AUTHENT. quibus modis natu. eff. sui. ff. de vob. filios. §. ff. colla. 6. ff. l. 1. Nou. 89. c. 12. & c. 15.

Item patris sine legitima prole seu parente, cui velin- qui necesse est, decedens naturalibus totam substantiam suam vel inter viuos largiri, vel in testamento...

9. Idem A. Menax praefecto praetorio.

Communium rerum esse vilitatem recte iudi- cantes, lucidis & omni ambiguitate segregatis legibus vni nostro subiecto imperio, ad praesentem...

descendentes liberos habeat: eos modis omnibus ad eius successorem, sine testamento moriens vocari, nec curiae locum esse, praeterquam si quarta portio bonorum eius eidem curiae debeatur...

1. Si vero sine liberis cuiuscumque gradus intestatus decederit: si quidem matre superstitie tertiam quidem partem bonorum eius matrem ha- bere, duas vero alias partes curiam cui a patre datus est...

2. Ea vero quae de successione naturalis filij post curialem conditionem morientis constituta sunt, non tantum in his locum habere debent, quae postea a patre suo naturali curiae datur fuerint...

3. Et quoniam omnimodo fauendum est ca- rris civitatum illud etiam in hanc partem addendum esse censemus, ut liceat patribus naturalibus...

10. Idem A. Demostheni P.P.

Cum quis a muliere libera, & cuius matrimo- nium non est legibus interdictum, cuiusque con- suetudine gaudeat, aliquos liberos habuerit, minime dotalibus instrumentis compositis, postea autem...

nim verisimile est, eum qui iuxta vel donationem vel dotem conscripserit, ab initio talem adfectionem circa nuptias non habuisse, quae tam digna esse uxoris nomine faciebatur.

11. Idem A. Iuliano P.P.

Nuper legem conscripsimus, qua iussimus, si quis mulierem in suo contubernio collocauerit, non ab initio adfectionem maritali (tam iamen cum qua poterat habere connubium) & ea liberis sustulerit, postea vero adfectione procedente, etiam nuptialia instrumenta cum ea fecerit, filiosque vel filias habuerit, non solum secundos liberos qui post dotem editi sunt, iustos, & in potestate esse patri- bus: sed etiam anteriores, qui & his qui postea nati sunt, occasionem legitimi nominis praestiterunt.

IN AVTHENT. De incestu nup. §. dubitatum. colla 2. tit. 7. al. 6. Nov. 12. c. 3.

Quod ius locum habet & si ante hoc conscripserit legem, tunc pater fit ex alia coniuge, à qua separatus sit legitime vel ea iuxta.

IN AVTHENT. De trien. & semis. §. penult. colla. 3. tit. 5. Nov. 18. c. ult.

Sed noua constitutio non premitit hoc in ancilla, nisi si, qui sine legitimo alio reperitur.

IN AVTHENT. Ut liber. deca. §. si quis aut em. colla. 6. tit. 3. al. 1. Nov. 74. c. 3.

Non alia constitutio generaliter inducere videtur & in his, qui ex ancilla sunt, ut ex ipsa dotis inscriptioe simul & liberis tribuantur, & hoc iuratum.

IN AVTHENT. Quibus modis nupt. efficitur. §. si vero in qui & §. sed & aliud. colla. 6. tit. 3. al. 1. Nov. 74.

Præterea qui legitimam non habet prolem, sed ex huiusmodi consuetudine dumtaxat naturalem: potest, ut eo iustis principiis dicitur, legitime sibi constituere, & sine matrimonio, si mulier iam defuncta sit, vel deliquit-

Imp. Anicetus A. Sabiniano. Et si a patre tuo testamentum iure tutor datus: eo tempore, quo heres exiisti, in rebus huiusmodi tutor collatus alius tutor recte datus est, & verique propter voluntatem testatoris tutor erit: nisi testamentum datur alium collatiss dando reprobauerit. tunc enim posterior solus tutor erit. Dat. Id. Apr. Duobus & Aspri Conf.

Imp. Alex. A. Gordio & alii. Tutores testamentum vobis dati sunt: quamquam deus vestrum suum status factum sit, id est pupillarem statum excefferit: tutela tamen vestra ad eum non pertinet. Dat. v. kalend. Ianuar. Maximo II. & Aeliano Conf.

Idem A. Felicianz. Mater testamentum filii tutorem dare non potest: nisi eos heredes instituerit, quando autem eos heredes non instituerit: solet ex voluntate defunctæ datus tutor à praedictis confirmari. Nullo vero ex his interueniente, si res pupillares, qui dati sunt, administrauerint: pro tutela actione tenentur. P. P. VII. kalend. Iun. Iuliano II. & Crispino Conf.

Imp. Valerius & Gallio Augullus, Daphnz. Pupillorum pater alium feruum de quo potestas, & tutorem esse voluerit & liberum, manente tamen alio tutore pupillis ante dato: & reddim: & manumitti hunc: apud praedicti provinciarum: & curatorem ad iungi oportet. P. P. XII. kalend. Martij, Sculari & Donato Conf.

Imp. Diocletianus & Maximianus AA. & CC. Donax. Sibi pater auunculum testamentum recte tutorem dedit, nec is exculatus est: eum tutelae iudicio tam de administratis, quam de neglectis (cum administrari deberent) apud competentem iudicem conueni, secundum bonam fidem tibi satisfacere iussurum. Subscripta Non. April. Sirmij, CC. Confultibus.

Idem AA. & CC. Triphenz. Tutelae adione contra tutorem mora, quem in testamento patris, in cuius fuit potestate, datum proponitur: reddi tibi, si quid debetur, competens iudex adiuvabit. Curatorem enim instituit in testamento dari non augebitur. Dat. xv. kal. Maij, Sirmij, CC Conf.

Imp. Theodosius & Valentinianus AA. Flor. rentio. P. P. Tutores etiam Graeci verbis licet in testamentis relinquere: ut ita tutores dari videantur, ac si legitimi eos testator dedisset. Dat. prid. Septemb. Theodosio A. xv. & Festo Conf.

DE CONFIRMANDO tutore.

TIT. XXIX.

Imp. Alexander A. Prisco. Testamento matris tutores dati, excusare se necesse non habent, nisi decreto secundum voluntatem defunctæ, & quidem inquisitione habita, dati fuerint. P. P. III. Non. Martij, Iuliano II. & Crispino Conf.

Idem A. Valerio. Neque per epistolam, neque ex imperfecto testamento tutores recte dari, indubitat iuris est. Sed voluntas patris in constituendis tutoribus vel curatoribus in huiusmodi casibus, à iudice ad cuius officium hæc res pertinet, feruari solet. Scilicet. undum quæ veteri non debes, ne tempus, antequam confirmari, tibi conferret. P. P. VIII. Id. Augusti Alexandro Aug. II. & Marcello Conf.

Idem A. Sostiano P. P. Si (ut proponitur) pupillo, cuius meministi, pater instituit in testamento, tutores dedit, & priusquam hi confirmarentur, alij ab eo, cuius interest dati necesse quidem, quod iure gestum est, temerari non

potest. An autem qui iudicium patris habent, curatores eidem pupillo constitui debeant, aditus competentis iudex perfectis villitibus eius estimabit. P. P. III. Id. Apr. Modesto & Probo Conf.

Imp. Iulianus A. Iuliano praefect. præt. Naturalibus liberis prouidentes, damus licentiam patribus eorum in his rebus, quas quocumque modo eis dederint, vel relinquere (scilicet intra praesentium nostris legibus modum) & tutorem eis relinquere: qui debet apud competentem iudicem confirmari, & ita res gerere pupillarum. Dat. xv. kalend. Apr. Constantinop. Lampadio & Oreste Conf.

DE LEGITIMA TUTELA, TIT. XXX.

Imp. Diocletianus & Maximianus Augusti Firminez. Auunculos nec masculotum tutelae ex lege duodecim tabularum deferuntur: cum solummodo patris, si non se excusauerint, ius tributum sit. P. P. VIII. kalend. Iun. Iphis AA. III. & III. Conf. IN AVTHENT. de here. ab intest. §. ex his collat: §. tit. 1. Nov. 118. c. 5.

Si in hereditate agnatione non inspecta, praedicti defunctus, sic & tutela omnis comitibus emolumentum, si in sculo & peribit finit avit. & nulla lege prohibentur suscipere. Quod si plures sint eiusdem gradus, & ad tutelam vocantur: iure comitibus apud iudicem competens iudex, unus vel plures eligat: eum vel eos administrare: ut magis idoneos vel idoneis committatur tutela, periculo tutela omnibus immineret, qui ad tutelam vocantur: & substituendis eorum minoribus pater substituitur pro huiusmodi gubernatione.

Idem AA. & CC. Asclepiodoto. Ad agnatos pupilli iure legitimo sollicitudinem tutelae pertinere, nisi capitis deminutionem sustinuerint, manifestissimum est. Satis. Non. Apr. AA. Conf.

Imp. Leo A. Erythrio P. P. Constitutione diuæ memoriæ Constantini lege Claudia sublata, pro antiqui iuris auctoritate, saluo manente agnationis iure, tam cognationis, id est fratris, quam patruus, caeterique legitimi ad pupillarum foeminarum tutelam vocantur. D. kal. Iul. Martiano & Zenone Conf.

Imp. Anastasius A. Polycarpo praef. præt. Pater emancipatus, qui in germani sui vel sororis successione, omnes inferiores seu prolixiores gradus non tantum cognatorum, sed etiam agnatorum antecedere à nobis pro nostra dispositione iustus est, etiam ad legitimam fratrum & sororum, necnon liberorum fratrum tutelam, quasi minime patris potestate per ius emancipationis relaxatus, si non alia iuri cognita excusatione munitus sit, vocari: nec sub pretextu capitis deminutionis alienum ab huiusmodi onere semetipsum esse contendere sancimus. Da. kalend. Apr. Ioanne & Paulino Conf.

Imp. Iulianus Augustus Demostheni praefecto praetorio. Nemo neque frater, neque alius legitimus in tutelam sine ingenui siue liberti vocetur, adtequam quintum & viciesimum suæ ætatis annum impleat. Immineret enim cuique pro sua tantummodo administratione periculum, ne alieno onere alius prægruetur. Sic etiam & pupillis & adultis competentis gubernatio inducitur, & naturalis ordo per omnia conseruabitur. Cui enim ferendum est eundem esse tutorem, & sub tutela constituitur: iterum eundem esse curatorem, & sub cura agere? Hæc certe & nominum & rerum scæda confusio est. Discretis itaque omnibus, vel datini, vel legitimi, sicut tutores, vel curatores hi, qui talis ætatis sunt, cui suarum rerum administratio committ-

IN AVTHENT. ut si pater in rebus suis...

IN AVTHENT. col. & conat...

IN AVTHENT. col. & conat...

IN AVTHENT. col. & conat...

Si pater secundum nostram constitutionem...

IN QVIBVS CASIBVS TYTOREM...

TIT. XXXVI.

IN AVTHENT. ut si pater in rebus...

IN AVTHENT. col. & conat...

IN AVTHENT. col. & conat...

IN AVTHENT. col. & conat...

IN AVTHENT. col. & conat...

IN AVTHENT. col. & conat...

IN AVTHENT. col. & conat...

IN AVTHENT. col. & conat...

Seculare it. & Donato Coll.

5. Imp. Dioclet. & Maxim. Augu...

Cum ob augmentum facultatum curatores...

DE ADMINISTRATIONE TYTO...

TIT. XXXVII.

IN AVTHENT. ut si quis ab se habet...

IN AVTHENT. col. & conat...

IN AVTHENT. col. & conat...

IN AVTHENT. col. & conat...

IN AVTHENT. col. & conat...

IN AVTHENT. col. & conat...

IN AVTHENT. col. & conat...

IN AVTHENT. col. & conat...

IN AVTHENT. col. & conat...

IN AVTHENT. col. & conat...

IN AVTHENT. col. & conat...

IN AVTHENT. col. & conat...

IN AVTHENT. col. & conat...

IN AVTHENT. col. & conat...

IN AVTHENT. col. & conat...

IN AVTHENT. col. & conat...

IN AVTHENT. col. & conat...

IN AVTHENT. col. & conat...

IN AVTHENT. col. & conat...

IN AVTHENT. col. & conat...

IN AVTHENT. col. & conat...

IN AVTHENT. col. & conat...

IN AVTHENT. col. & conat...

IN AVTHENT. col. & conat...

IN AVTHENT. col. & conat...

IN AVTHENT. col. & conat...

IN AVTHENT. col. & conat...

IN AVTHENT. col. & conat...

IN AVTHENT. col. & conat...

IN AVTHENT. col. & conat...

IN AVTHENT. col. & conat...

IN AVTHENT. col. & conat...

IN AVTHENT. col. & conat...

IN AVTHENT. col. & conat...

IN AVTHENT. col. & conat...

IN AVTHENT. col. & conat...

IN AVTHENT. col. & conat...

IN AVTHENT. col. & conat...

IN AVTHENT. col. & conat...

IN AVTHENT. col. & conat...

IN AVTHENT. col. & conat...

IN AVTHENT. col. & conat...

IN AVTHENT. col. & conat...

IN AVTHENT. col. & conat...

IN AVTHENT. col. & conat...

IN AVTHENT. col. & conat...

IN AVTHENT. col. & conat...

IN AVTHENT. col. & conat...

IN AVTHENT. col. & conat...

IN AVTHENT. col. & conat...

IN AVTHENT. col. & conat...

IN AVTHENT. col. & conat...

IN AVTHENT. col. & conat...

IN AVTHENT. col. & conat...

IN AVTHENT. col. & conat...

IN AVTHENT. col. & conat...

IN AVTHENT. col. & conat...

IN AVTHENT. col. & conat...

IN AVTHENT. col. & conat...

IN AVTHENT. col. & conat...

IN AVTHENT. col. & conat...

IN AVTHENT. col. & conat...

IN AVTHENT. col. & conat...

IN AVTHENT. col. & conat...

IN AVTHENT. col. & conat...

IN AVTHENT. col. & conat...

IN AVTHENT. col. & conat...

IN AVTHENT. col. & conat...

IN AVTHENT. col. & conat...

IN AVTHENT. col. & conat...

IN AVTHENT. col. & conat...

IN AVTHENT. col. & conat...

IN AVTHENT. col. & conat...

IN AVTHENT. col. & conat...

IN AVTHENT. col. & conat...

DE TUTORIS VEL CURATORIS, qui satis non dedit,

TIT. XLIII.

1. Imp. Valerian. & Gallien. AA. Tito & Flauiano.

Si nondum vobis res legitima completa est: satisfactionem ab his quos minus idoneos curatores vobis ab adversario cum magistratu fungere...

Utrum tutorem, qui superest, si secundum praedicti praeceptum & iuris formam satis non dat, remoueri a tutela, si inopia hoc faciat, sine infamia: si fraude, etiam cum nota, aditus rector provinciae iudicis in locum defunctorum alios idoneos substitui praecipit: praesertim cum patrimonium pupilli non a hereditate adum esse proponas.

2. Imp. Dioclet. & Maxim. AA. Stratonice.

In dubium non venit, tutores qui testamento dati non sunt, administrandi potestatem, nisi satisfactione emissa saluam tutelam fore non habere. Si igitur tutor qui pro tutelari officio non cauerat, iudicio expertus est: aduersus eum lata sententia iuri tuo officere non potuit: nec ea quae ab eo gesta sunt, veliam firmitatem obtinent.

3. Imp. Dioclet. & Maxim. AA. Tertullo.

Non omnium tutorum par similisque causa est. Quapropter cum exemplo testamentarii confirmatum a praeside, vel datum ex inquisitione, non onerari satisfactione rem pupillorum saluam fore, manifestum superfluis tamen datis ex inquisitione tutoribus, illum qui satis secundum formam edicti rem pupilli saluam fore dedit, in administratione praeferi, iam dudum obtinuit.

4. Imp. Constantinus & Maxim. AA. Severo & Maximo CC.

Tutor qui satisfactionem cum satisfare debuit, minime interposuit: nihil omnino ex bonis pupilli alienare potest. Postquam autem ad tutelam administrationem electus est: & bonorum possessionem pupilli nomine agnoscere eum potuisse, & cetera eius quae tempore ardeantur, persequi debuisse, aperte claret.

DE SUSPECTIS TUTORIBUS VEL CURATORIBUS,

TIT. XLIII.

1. Imp. Antoninus A. Domitio.

Libertum tuum, & tutorem filij tui, si fraudulenter res eius administrare existimas, suspectum facere potes, modo ei officium eius pubertate pupilli finitum non est. Nam si eo iure tutor esse desit, is iudicio tutelae conueniendus est.

2. Idem A. Longino.

Curatores quidem suo periculo, quanto tardius ad eos tutela transferatur, cessant. Quod si in fraudem id esse factum existimas, suspectos eos postulare, qui si summoneri meruerint, in locum eorum alios accipies.

3. Imp. Alexander A. Fortunato.

Praefes provinciae tutores filiorum tuorum, fratribus remediis adhibitis omnimodo administrationis officium compelleret agnoscere.

Etiam testamento patris tutorem datum suspectum postulare potes, si fraudem tutoris argueris.

In postulandis suspectis tutoribus seu curatoribus non vires patrimoniorum principaliter, sed an nihil segre, nihil fraudulenter geratur, perpendi oportet.

Pietatis fungeris munere, qui fratris tui filios (ut necessitudo sanguinis suadet) protegere conaris. Si igitur tutores vel curatores eorum non recte administrant: suspectis ei postulantibus atque ostensis, vralij in locum eorum constituantur, facile impetrabis.

Utrum, quem ut suspectum tutorem vel curatorem accusas, pendente causa cognitionis abstinere ab administratione rerum tuarum donec causa finiat, praefes provinciae iubebit. Alius tamen interea in locum eius in administratione rerum ordinandus est.

4. Imp. Philippus A. & Philippus C. Proculo.

Si non suspectum conuictorem tuum postulare, ac remouere ab administratione bonorum pupilli curaueris: admitti nequaquam potest ratio deservij tui; iam nunc postulantis tutelam tibi nomine eiusdem pupilli restitui.

5. Imp. Dioclet. & Maxim. AA. Hammiano.

Suspectos tutores ex dolo, non etiam eos, qui ob negligentiam remoti sunt, infames fieri, manifestum est.

6. Imp. Philippus A. & Philippus C. Proculo.

DE IN LITEM DANDO TUTORIS VEL CURATORIS,

TIT. XLIV.

1. Imp. Antoninus A. Miltiadi.

Si quas petitiones aduersus pupillos tuos habere dirigere eas potes adstantibus causamque defendentibus conuictoribus tuis: cum & si alios tutores non haberent, ad hoc genus litis defendendae curatores accipere deberent.

2. Imp. Alexander A. Euzarcho.

An tibi partis fundi paterni vindicta competat, cuius de ea re notio est, existimabit. Respicere autem debes officium in quo te esse tutorem dicis: ne ob eiusmodi petitionem euidione secuta, ultra pretij quantitatem auctoris heredem pupillum tuum oneres, qui laudatus per te defendi debet: cum aut compensationis rationem habere, aut contrario tutelae iudicio experiri possis.

3. Imp. Gallienus A. Valerio.

Ad progredendam causam tutor sine curatore datus,

Arbitrium tutelae. Si non suspectum conuictorem tuum postulare, ac remouere ab administratione bonorum pupilli curaueris: admitti nequaquam potest ratio deservij tui; iam nunc postulantis tutelam tibi nomine eiusdem pupilli restitui.

Utrum, quem ut suspectum tutorem vel curatorem accusas, pendente causa cognitionis abstinere ab administratione rerum tuarum donec causa finiat, praefes provinciae iubebit.

Si non suspectum conuictorem tuum postulare, ac remouere ab administratione bonorum pupilli curaueris: admitti nequaquam potest ratio deservij tui; iam nunc postulantis tutelam tibi nomine eiusdem pupilli restitui.

Utrum, quem ut suspectum tutorem vel curatorem accusas, pendente causa cognitionis abstinere ab administratione rerum tuarum donec causa finiat, praefes provinciae iubebit.

4. Imp. Philippus A. & Philippus C. Proculo.

Si non suspectum conuictorem tuum postulare, ac remouere ab administratione bonorum pupilli curaueris: admitti nequaquam potest ratio deservij tui; iam nunc postulantis tutelam tibi nomine eiusdem pupilli restitui.

5. Imp. Dioclet. & Maxim. AA. Hammiano.

Suspectos tutores ex dolo, non etiam eos, qui ob negligentiam remoti sunt, infames fieri, manifestum est.

6. Imp. Philippus A. & Philippus C. Proculo.

DE EO QUI PRO TUTORIS NEGOTIA GESSIT,

TIT. XLV.

1. Imp. Valerian. & Gallien. AA. Marcello.

Utrum mulieres si res pupillares pro tutore administraverint, ad praestandam rationem tenentur.

2. Imp. Dioclet. & Maxim. AA. & CC. Marco.

Non utiliter nominatus tutor pupillorum nomine agendo, licet ex eorum persona iniunctas impleat intentiones, exceptione (si tutor non est) summo uouetur.

3. Imp. Dioclet. & Maxim. AA. Augusti, Catano.

Utrum tutorem non idoneum a matre petatum, frustra vobis eam teneri contenditis, eum nos nisi specialiter eius periculo dari decreto fuerit comprehensum, ex ea obligatione obstricta sit.

4. Imp. Dioclet. & Maxim. AA. Augusti, Tertio.

Utrum contra matris ultimatam voluntatem Fulcraium filio communi tutorem datum probaueris: cum sine damno existimationis a tutela remouendum pector fuerit, non suffragabitur.

5. Imp. Philippus A. Dextero.

Utrum tutor qui necdum administrationem ad curatores transulerat, defensionis causam pupillarum adfistere oportere, saepe rescriptum est.

Utrum tutorem non idoneum a matre petatum, frustra vobis eam teneri contenditis, eum nos nisi specialiter eius periculo dari decreto fuerit comprehensum, ex ea obligatione obstricta sit.

Utrum tutorem non idoneum a matre petatum, frustra vobis eam teneri contenditis, eum nos nisi specialiter eius periculo dari decreto fuerit comprehensum, ex ea obligatione obstricta sit.

Utrum tutorem non idoneum a matre petatum, frustra vobis eam teneri contenditis, eum nos nisi specialiter eius periculo dari decreto fuerit comprehensum, ex ea obligatione obstricta sit.

Utrum tutorem non idoneum a matre petatum, frustra vobis eam teneri contenditis, eum nos nisi specialiter eius periculo dari decreto fuerit comprehensum, ex ea obligatione obstricta sit.

6. Imp. Dioclet. & Maxim. AA. & CC. Gratiano.

Utrum nepos tuus ex filia apud te, an apud patrem suum morari debeat, ex singulorum affectione, & qui magis ad suspicionem ex se succedendi propior sit, existimabitur.

7. Imp. Dioclet. & Maxim. AA. & CC. Gratiano.

Utrum nepos tuus ex filia apud te, an apud patrem suum morari debeat, ex singulorum affectione, & qui magis ad suspicionem ex se succedendi propior sit, existimabitur.

8. Imp. Dioclet. & Maxim. AA. & CC. Gratiano.

Utrum nepos tuus ex filia apud te, an apud patrem suum morari debeat, ex singulorum affectione, & qui magis ad suspicionem ex se succedendi propior sit, existimabitur.

9. Imp. Dioclet. & Maxim. AA. & CC. Gratiano.

Utrum nepos tuus ex filia apud te, an apud patrem suum morari debeat, ex singulorum affectione, & qui magis ad suspicionem ex se succedendi propior sit, existimabitur.

10. Imp. Dioclet. & Maxim. AA. & CC. Gratiano.

Utrum nepos tuus ex filia apud te, an apud patrem suum morari debeat, ex singulorum affectione, & qui magis ad suspicionem ex se succedendi propior sit, existimabitur.

11. Imp. Dioclet. & Maxim. AA. & CC. Gratiano.

Utrum nepos tuus ex filia apud te, an apud patrem suum morari debeat, ex singulorum affectione, & qui magis ad suspicionem ex se succedendi propior sit, existimabitur.

12. Imp. Dioclet. & Maxim. AA. & CC. Gratiano.

Utrum nepos tuus ex filia apud te, an apud patrem suum morari debeat, ex singulorum affectione, & qui magis ad suspicionem ex se succedendi propior sit, existimabitur.

13. Imp. Dioclet. & Maxim. AA. & CC. Gratiano.

Utrum nepos tuus ex filia apud te, an apud patrem suum morari debeat, ex singulorum affectione, & qui magis ad suspicionem ex se succedendi propior sit, existimabitur.

14. Imp. Dioclet. & Maxim. AA. & CC. Gratiano.

Utrum nepos tuus ex filia apud te, an apud patrem suum morari debeat, ex singulorum affectione, & qui magis ad suspicionem ex se succedendi propior sit, existimabitur.

15. Imp. Dioclet. & Maxim. AA. & CC. Gratiano.

de vi furas eius a te exigi non oportere. PP. Idibus April. Modesto & Probo Conf.

DE FIDEIVSSORIBVS TVTORVM vel curatorum, TIT. LVII. Eligere debes utrum cum ipsis tutoribus vel curatoribus, seu heredibus eorum, an cum his qui pro ipsis se obligauerunt, agere debeas, vel (si ita malis) diuidere actionem.

DE CONTRARIO IVDICIO tutelae, TIT. LVIII. Si pro contutore iudicatio pecuniam soluiti: nullum iudicium tibi contra pupillum competit, vt delegetur tibi aduersus liberatum actio.

DE AVCTORITATE PRAESTANDA TIT. LXIX. Si pater tuus quem priuigni sui tutelam administrasse proponis, testamento recte facto, pupillo etiam quandam suo herede instituto, deceluit: quoniam non nisi portione hereditaria tutelae petitionem confusione constet extingui, pro residua parte succedentem patri, tutelae te conuenit apud competentem iudicem reddere rationem.

Neque tutoris, neque curatoris absentia quicquam stipulationi pro pupillo vel adulto habet nocet. Sine die, AA. Conf.

Neque actiones sine tutoris auctoritate in parte pupillari constituta remittuntur, quicquam amittere poteris. S. xvii. Cal. Maij, CC. Conf.

Qui a pupillo sine tutoris auctoritate detrahente comparuit, longi temporis spatium non defendit. S. lli. Calend. Decemb. CC. Conf.

Et eadem dubitationem amputantes per quam testamentarij quidem vel per inquisitionem dati tutoris & vniuersi auctoritas sufficiebat, licet plures fuerant, non tamen diuersis regionibus destinati, legitimi autem vel simpliciter dati omnes consentire compellebantur: sancimus, si plures tutores fuerint ordinati, siue in testamento paterno, siue ex lege vocati, siue a iudice vel ex inquisitione, vel simpliciter dati, vniuersi tutoris auctoritatem pro omnibus tutoribus sufficere, vbi nondum diuisa est administratio vel pro regionibus, vel pro substantiis partibus, ibi etenim necesse est singulos pro suis partibus vel regionibus auctoritatem pupillo praestare: quia in hoc casu non ab similes esse testamentariis, & per inquisitionem dati legitimos, & simpliciter datos iubemus, eo quod fideiussionis onere praegrantur, & subsidiariae actionis administratum speratur.

QUANDO TVTORES VEL CVRATORES esse desinant, TIT. LX.

Si curatores tutoribus adiuncti sunt: pubertate pupilli, tam tutorum quam curatorum adiutorum officium finire, idcirco alios propter aetatis infirmitatem curatores esse dandos, manifestissimum est. PP. lxx. Calend. Aug. R. Romae, Antonino A. lxx. & Balbino Conf.

DE AVCTORITATE PRAESTANDA TIT. LXIX.

Si pater tuus quem priuigni sui tutelam administrasse proponis, testamento recte facto, pupillo etiam quandam suo herede instituto, deceluit: quoniam non nisi portione hereditaria tutelae petitionem confusione constet extingui, pro residua parte succedentem patri, tutelae te conuenit apud competentem iudicem reddere rationem: qui secundum bonam fidem, eorum etiam quae patrem tuum in rem eius erogasse dicis, admissa compensatione, reliqui (si quid amplius debent) faciet condemnationem.

Indecoram obseruationem in examinanda marium pubertate refectant, iubemus quomodo modum feminae post impletos duodecim annos omnimodo pubescere iudicatur, ita & mares post excessum quatuordecim annorum puberes existimantur: indagazione corporis inhonesta cessante. Dat. viii. id. Aprilis, Constant. Decio V. C. Conf.

DE ACTORE A TVTORE seu curatore dando, TIT. Lxi.

Si iuris constituti filij tui, matri successerunt: licet te tutorem eorum esse probetur, tamen non per procuratorem, sed actorem decreto constitutum a te, res eorum te absente peti conuenit. S. Non. Ian. Sirmij, CC. Conf.

DE EXCVSATIONIBVS tutorum & curatorum, & de temporibus eorum, TIT. Lxi.

Falsa suasio credis te propterea quod spado sis, immunitatem a tutelis habere. PP. Kal. Maij, Chilone & Libone Conf.

Si curatores dati esis generaliter, nec decreto significatum est Italicarum tantum rerum vobis munus iniunctum: adire debetis competentem iudicem, vt vos a provinciali administratione liberetis, quod si factum fuerit, petens sibi in provincia curatores adulescentes. PP. viii. Kal. Sept. Chilone & Libone Conf.

Excusationis quidem tui, si ingenuus libertino tutor datus es, certa causa est. Sed cum te praeses provinciae audiendum non putauerit propter praescriptionem quae tardius adire, nec a decreto prolocutionem intelligis parendum esse sententiae. PP. id. Mart. Albino & Aliano Conf.

Amplissimi ordinis consulto, qui pupillam suam auctorem ducit, nuptias contrahere non intelligitur, & tamen infamis constituitur. Sed si tu Dementis, cum eam in matrimonio haberes, absens & ignorans curator constitutus es: potes esse securus, dum tamen alius substituatur. Non enim debet ignorantis maritorum amplissimi ordinis consulto fraus quaeri. PP. xi. Kal. Jul. Sabino & Emiliano Conf.

Libertos a tutela vel cura liberorum patroni seu patronae nullam excusationem impetrare posse, amplissimus ordo, auctore Diuo Marco, censuit. Et ideo nec illud eis prodesse debet, quo minus curatores etiam inuiti, patroni seu patronae liberis dentur, quod eorumdem tutelam administrauerunt.

Quinquaginta dies, qui praesenti sunt ad professionem excusationis istius, qui tutores seu curatores dati sunt, ex eo die cedere, ex quo decretum praetoris, aut testamentum parentis eorum factum fuerit, qui ad munus vocatus fuerit, ipsa constitutio, quae hoc induxit, sanxit. Sed si quis in eius temporis computatione ab eo, cuius de eare notio fuerit, iniuriam passus, non pronocauit, acquirere rebis iudicari debet. PP. lxx. Non. Maij, Iuliano & Crispino Conf.

Neque a tutela, neque a cura ideo quis excusatur, quod creditor sine debitor eius est, cui tutor aut curator datus est: sed participem in munere habere debet, vt si res exegerit is, qui alieno auxilio eget, defendatur. PP. lxx. idus Iulij, Iuliano & Crispino Conf.

Coloni, id est conductores praediorum ad fiscum pertinentium, hoc nomine excusationem a muneribus ciuilibus non habent: ideoque iniunctae tutelae munere fungi debent. PP. lxx. Kal. Feb. Fulco & Dextro Conf.

Rater tuus non ideo a tutela vel cura excusari debet, quod oculum amisit. proinde intelligis munus susceptum eum deserere non posse. PP. Kal. Feb. Modesto & Probo Conf.

Caesores tributorum tanto tempore, quanto rationem tributariam tractauerint, non solum ab oneribus, sed etiam a tutelae vacationem habere, dubitare non debuerit. Dat. id. Aug. Alexandro A. lxx. & Dione Conf.

Voluntarie tutelae munera priuilegiis nihil derogant. PP. xi. Kal. Nou. Pio & Pontiano Conf.

Senatorum quidem liberti, nedum exterorum, propterea quia patronorum negotia gerunt, a muneribus ciuilibus habent immunitatem, tantum modo etenim vnus senatoris libertus, qui patroni negotia gerit, a tutela sine cura vacationem habet. PP. x. Kal. Feb. Gordiano A. & Anulo Conf.

Quamquam in tutela detentus, eo quod excusatio, quam obiciebas, non est admittenda, prolocutionis auxilium flagitaueris, & in medio tempore hi, quorum meministi, in adulta aetate agere coeperint: tamen non eo minus causa interpositae pronocutionis propter periculum administrationis eius temporis iudiciorum more examinanda est. PP. viii. Kal. Nou. Ariano & Pappo Conf.

Quisquam in tutela detentus, eo quod excusatio, quam obiciebas, non est admittenda, prolocutionis auxilium flagitaueris, & in medio tempore hi, quorum meministi, in adulta aetate agere coeperint: tamen non eo minus causa interpositae pronocutionis propter periculum administrationis eius temporis iudiciorum more examinanda est. PP. viii. Kal. Nou. Ariano & Pappo Conf.

Libertis a tutela vel cura liberorum patroni seu patronae nullam excusationem impetrare posse, amplissimus ordo, auctore Diuo Marco, censuit. Et ideo nec illud eis prodesse debet, quo minus curatores etiam inuiti, patroni seu patronae liberis dentur, quod eorumdem tutelam administrauerunt.

hac species apertius dirimi. Si enim domino dedi-

DE OPERIS LIBERTORVM,

TIT. III.

1. Imp. Severus & Antoninus AA. Romano.

Manumissionis causa traditus, neque in seruitu-

4. Imp. Antoninus A. Valeriano.

5. Idem A. Terentio.

6. Imp. Alexander A. Micio.

7. Idem A. Augustino.

8. Idem A. Licinio.

libertus tuz, ducendo eam vxorem, dignitate auxi-

re alij non possit iure nubere. Dat. x. Cal. Mart. Fu-

9. Idem A. Herculiano.

10. Imp. Alexander A. Caelio.

11. Imp. Gordianus A. Africano.

12. Dioclet. & Maxim. AA. Veneris.

13. Imp. Valens, Valens & Grat. AAA. ad Preba-

DE BONIS LIBERTORVM, ET

IVRE PATRONATVS,

TIT. IIII.

1. Imp. Severus Antoninus. AA. Secundus.

2. Imp. Valens & Valens. AA. ad Florianum comi-

3. Imp. Iulianus A. Demothei PP.

Si quis patronum in posterum huiusmodi ope-

omnes non ignorant. Idemque iuris est si inter vi-

4. Αὐτοκρατορ ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ. *deest.

1. Multi modi in ea enumerantur, quibus cessat

id est,

Qui alienas res furatus est, & ex earum distractio-

6. δὲ ἄλλοι στρατιώταις ἐδίδου τὸ οὐκ αὐτῶν

7. Ancillas nostras in concubinato habere possu-

8. Intestato liberti mortuo, ad eius successio-

rentum concepi, & postea manumissi, & post libe-

9. Placebat in eo genere percipiendarum her-

10. Illud certum est, ad seruile cognationes

11. Sed nostra constitutio quam pro omni

12. Sed nostra constitutio quam pro omni

13. Sed nostra constitutio quam pro omni

